

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Unga på väg – Ett initiativ för att släppa fram potentialen hos ungdomar att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla i Europeiska unionen”

KOM(2010) 477 slutlig

(2011/C 132/10)

Föredragande: **Pavel TRANTINA**

Medföredragande: **Juan MENDOZA CASTRO**

Den 15 september 2010 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Unga på väg – Ett initiativ för att släppa fram potentialen hos ungdomar att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla i Europeiska unionen”

KOM(2010) 477 slutlig.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 24 februari 2011.

Vid sin 470:e plenarsession den 15–16 mars 2011 (sammanträdet den 15 mars 2011) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande:

1. Sammanfattning av rekommendationerna

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén är medveten om att det är viktigt att fokusera på ungdomar som är hårt drabbade av den nuvarande ekonomiska krisen. EESK anser att Unga på väg-initiativet utgör ett ändamålsenligt och nödvändigt led i Europa 2020-åtgärderna och välkomnar de allmänna bestämmelser som anges i meddelandet. Kommittén är beredd att bidra till deras genomförande genom att höja initiativets profil i samarbete med arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer samt genom att hjälpa till att fylla befintliga luckor i initiativet inom ramen för EU:s ungdomsstrategi.

1.2 EESK betonar att de målsättningar som föreslås inom ramen för Unga på väg-initiativet bör stå under granskning och att genomförandets framåtskridande bör mätas med hjälp av tydliga indikatorer så att medlemsstaterna kan öka sina ansträngningar om målsättningarna inte nås i tid.

1.3 I en tid när den ekonomiska krisen har tvingat fram en omvärdering av de budgetmässiga prioriteringarna understryker EESK att det är viktigt att fortsätta med (och så långt möjligt utöka) den effektiva användningen av resurser som avsatts på nationell nivå och EU-nivå för utbildning och anställning av ungdomar. Politiska strategier i syfte att stimulera den ekonomiska återhämtningen måste främja varaktiga arbeten och uppmuntra studenter att fullfölja sina studier.

1.4 EESK stöder inrättandet av en kvalitetsram för praktik och ser mycket positivt på att åtgärder genomförs för att undanröja juridiska och administrativa hinder för ungdomars rörlighet i samband med att de vill utbilda sig eller finna en praktik- eller lärlingsplats.

1.5 Kommittén välkomnar det initiativ från kommissionen som har till syfte att främja validering av icke-formellt lärande och göra det lättare att visa att man har förvärvat färdigheter utanför det formella utbildningssystemet (till exempel med hjälp av ett Europeiskt färdighetspass). Diskussionerna om olika valideringsmetoder bör också fokusera på utbildningens kvalitet, samt på de former av tillsyn och övervakning av utbildningen som tillämpas. Samtidigt erinrar EESK om att *alla* bör kunna dra nytta av de åtgärder som vidtas för att främja icke-formellt lärande, och dessa åtgärder bör därför inte enbart inriktas på ungdomar med sämre förutsättningar.

1.6 EESK ser positivt på att instrument (till exempel ungdomsgarantin) utvecklas på nationell nivå för att hjälpa ungdomar att ta steget från utbildning till anställning. Kommittén anser dock att några av de övriga initiativen behöver utvärderas ytterligare innan de genomförs. Detta gäller jämförelsen av resultat från högre utbildning, införandet av ett Unga på väg-kort, genomförandet av initiativet ”Ditt första Eures-jobb” och arbetet med utvecklingen av det europeiska instrumentet för mikrolån inom Progress.

1.7 EESK stöder kommissionens ansträngningar för att kartlägga de mest effektiva sätten att främja ungdomssysselsättningen. Dessa inkluderar utbildningsprogram, trygghetsåtgärder och förmåner kombinerade med aktivering, rekryteringsstöd och lämpliga arrangemang i fråga om löner och social trygghet, samt yrkesrådgivning. När man genomför dessa åtgärder anser kommittén att det är viktigt att man för och främjar en dialog med dels arbetsmarknadens parter, dels det civila samhället.

1.8 Initiativet sätter onekligen utbildning och sysselsättning i fokus, men det fäster inte tillräckligt stor vikt vid utvecklingen av det sociala kapitalet och ungdomars engagemang inom Europas civila samhälle. Dessutom måste tillväxt för alla också vara en prioriterad fråga i de strategier som rör ungdomar, och man bör redogöra för de nödvändiga metoderna för deras genomförande, till exempel att fortsätta det nuvarande Aktiv ungdom-programmet som också behöver ges en starkare profil.

1.9 EESK beklagar att aktiviteter som skulle stärka och bygga upp ungdomars sociala och medborgerliga dimension i Europa utelämnades i initiativet. Titeln "Unga på väg" borde medföra att det inte bara är ett meddelande "om" eller "för" ungdomar, utan snarare "med" ungdomar, och det borde framhålla vikten av ungdomars aktiva deltagande i genomförandet av de föreslagna åtgärderna. EESK ber kommissionen att lägga till de aktiviteter som behövs till initiativet.

1.10 EESK föreslår att ett nytt informationspaket på initiativets egen webbplats infogas i de nuvarande informationskällorna såsom Ploteus, ungdomsportalen och andra befintliga portaler. Att lägga ny information på befintliga webbplatser kan vara mer framgångsrikt och göra det lättare för ungdomar att ta del av den.

1.11 Det bör bli mer attraktivt att göra praktik, och praktiken utformning bör ta hänsyn till alla berörda parter intressen. Medlemsstaterna bör med hjälp av olika stimulansåtgärder uppmuntra arbetsgivarna att skapa fler möjligheter att göra praktik och, till följd av detta, fler och bättre jobb för ungdomar.

1.12 EESK ser positivt på att man betonar vikten av att utnyttja Europeiska socialfonden (ESF). När kommissionen förhandlar med medlemsstaterna om budgetbestämmelser inom ramen för den nya budgetplanen bör den i synnerhet fokusera på huruvida det finns tillräckliga medel eller inte för ESF-initiativen, särskilt i fråga om dem som har anknytning till ungdomar.

1.13 Kommittén kommer noggrant att granska det europeiska systemet för studielåns mervärde i förhållande till de möjligheter och instrument som redan finns att tillgå.

2. Sammanfattning av kommissionens initiativ

2.1 I Europa 2020-strategin anges långtgående mål för smart och hållbar tillväxt för alla i EU. Ungdomar har en ytterst stor betydelse för att dessa mål ska kunna uppnås. Utbildning av hög kvalitet för alla, en framgångsrik och varaktig integration på arbetsmarknaden, arbete under anständiga villkor och med en skälig lön, möjligheter till ökad rörlighet – allt detta utgör exempel på grundläggande villkor för att man ska kunna "**släppa fram potentialen hos ungdomar**"⁽¹⁾ och därmed uppnå Europa 2020-strategins målsättningar. Därmed gör åtgärderna i **Unga på väg**-initiativet det till ett av strategins centrala förslag.

2.2 Avsikten med Unga på väg är att stärka de målsättningar och prioriteringar som utgör den strategiska ramen för det europeiska samarbetet på utbildningsområdet (Utbildning 2020) och att genomföra åtgärder för att uppnå följande målsättningar:

— Att förbättra ungdomars möjligheter att framgångsrikt ta steget in på arbetsmarknaden och behålla sin sysselsättning.

— Att ge fler ungdomar tillgång till högre utbildning.

— Att anpassa utbildningar (inklusive yrkesutbildningar) så att de bättre motsvarar ungdomars behov.

— Att se till att alla europeiska medborgare som vill har möjlighet att utbilda sig utomlands år 2020.

— Att minska ungdomsarbetslösheten, öka antalet tillgängliga arbeten för ungdomar, stimulera studenters företagande genom praktik på företag och arbetslivserfarenhet.

— Att ge mer och bättre information om EU-instrument som bidrar till ökad rörlighet, framför allt i form av kurser, utbildning eller praktik utomlands.

2.3 För varje prioriterat område har en rad **centrala nya insatser** utarbetats. De åtföljs av specifika förslag på hur målen för dessa prioriteringar ska kunna uppnås.

⁽¹⁾ KOM(2010) 477 slutlig.

3. Kommitténs allmänna synpunkter på kommissionens meddelande

3.1 Flaggskeppsinitiativet Unga på väg ligger i linje med Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. I initiativet betonas det nya helhetsperspektivet, som innebär att utbildnings- och sysselsättningspolitiken för unga sätts i nära samband med andra flaggskeppsinitiativ och de fem överordnade målen på EU-nivå. EESK framhåller att de politiska strategierna på EU-nivå och nationell nivå måste stämma överens och att icke-statliga aktörer måste få en central roll.

3.2 EESK vill påpeka att initiativet bör ses i ljuset av den allvarigaste ekonomiska kris som Europa har upplevt på många år. Man får inte bortse från detta faktum, eftersom det uttryckliga syftet är att *"släppa fram potentialen hos ungdomar att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla i Europeiska unionen"*. Det är befogat att fråga sig hur krisen påverkar anställningstryggheten, de sociala rättigheterna och alla nuvarande planer och projekt med inriktning på rörlighet i samband med studier och arbete. Kommittén anser att det är viktigt att belysa de samband som finns mellan vidtagandet av finanspolitiska åtgärder och de konsekvenser dessa åtgärder kan få för nuvarande planer och program med stor betydelse för ungdomar. Alla neddragningar bör undvikas – tvärtom bör de tillgängliga resurserna användas på ett mer ändamålsenligt sätt och, om möjligt, ökas avsevärt.

3.3 Kommittén är övertygad om att Unga på väg-initiativet utgör ett betydelsefullt led i Europa 2020-åtgärderna, och välkomnar de allmänna bestämmelser som anges i meddelandet. Först och främst bör initiativet inriktas på att, på ett mer effektivt sätt, sammanlänka de olika nuvarande och framtida åtgärderna och projekten i syfte att öka möjligheterna att nå de ovannämnda målsättningarna. EESK beklagar att aktiviteter som skulle stärka och bygga upp ungdomens sociala och medborgerliga dimension i Europa utelämnades i initiativet. Titeln "Unga på väg" borde medföra att det inte bara är ett meddelande "om" eller "för" ungdomar, utan snarare "med" ungdomar, och det borde framhålla vikten av ungdomars aktiva deltagande i genomförandet av de föreslagna åtgärderna. EESK ber kommissionen att lägga till de aktiviteter som behövs till initiativet.

3.4 Då initiativet omfattar två huvudområden, utbildning och sysselsättning, ser EESK positivt på att det betonar vikten av rörlighet, attraktionskraft och kvalitet och därmed sammanlänkar det med den strategiska ramen för det europeiska samarbetet i Utbildning 2020, i synnerhet de strategiska målsättningarna 1 och 2. Det är viktigt att det här initiativet särskilt fokuserar på att öka rörligheten i utbildningssyfte, modernisera systemen för högre utbildning, främja och validera informellt och icke-formellt lärande, samt att garantera verkningsfulla och långsiktiga investeringar i utbildningar (inklusive yrkesutbildningar).

3.5 Kommittén välkomnar också att initiativet fokuserar på sambanden mellan målsättningarna och det fortsatta genomförandet av den europeiska ramen för kvalifikationer, öppnare utbildningssystem, förbättrad vägledning och partnerskap

mellan utbildningsinstitutioner och arbetsgivare⁽²⁾. Vid genomförandet av detta initiativ rekommenderar EESK att man huvudsakligen inriktar sig på att öppna upp utbildningssystemen och anpassa dem så att de bättre motsvarar samhällets och arbetsmarknadens behov. För att åstadkomma detta bör man på ett effektivt sätt integrera Unga på väg-initiativet med de befintliga instrumenten för rörlighet i samband med lärande, till exempel Europass och Europeiska systemet för överföring och ackumulering av studiemeriter (ECTS), samt utöka samarbetet mellan utbildningsanstalter och arbetsgivare – liksom fackförbund, studenter och andra berörda aktörer.

3.6 Initiativet sätter onekligen utbildning och sysselsättning i fokus, men det ägnar inte utvecklingen av det sociala kapitalet och stödet av ungdomar inom Europas civila samhälle tillräcklig uppmärksamhet. I detta avseende lever inte Unga på väg-initiativet i tillräckligt hög grad upp till målen för vare sig EU:s ungdomsstrategi – "Satsa på ungdomars egna möjligheter" som antogs 2009 – eller Lissabonfördraget (artikel 165.2), som stärker den medborgerliga dimensionen och behovet av att uppmuntra ungdomar att delta i det demokratiska livet, och inte heller de aktiviteter som inriktas på ungdomar. Viktiga egenskaper av direkt intresse för näringslivet (såsom innovationsförmåga och företaganda), utbildning om vad medborgarskap innebär, solidaritet och en starkare social sammanhållning – allt detta är exempel på aspekter som hör ihop med ungdomars fulla engagemang inom den sociala agendans alla områden. Dessa aspekter måste tas med och nödvändiga stödåtgärder för dem måste utformas och läggas till initiativet.

3.7 Dessutom måste tillväxt för alla också vara en prioriterad fråga i de strategier som rör ungdomar, och man bör redogöra för de nödvändiga metoderna för deras genomförande, till exempel att fortsätta det nuvarande Aktiv ungdom-programmet som också behöver ges en starkare profil.

3.8 Vissa aspekter som rör icke-diskriminering bör på ett tydligare sätt inlemmas i initiativet. Kommittén föreslår att man även bör vidta åtgärder för att ta itu med det problem som löneklyftan mellan unga män och kvinnor utgör. Skillnaderna mellan inhemsk befolkning och personer med invandrarbakgrund, och svårigheterna för de senare att uppnå rättvisa i fråga om villkor och kvalifikationer, är frågor som man måste ta itu med. Frågan om utsatta ungdomars inträde på arbetsmarknaden bör också ges den uppmärksamhet den förtjänar.

3.9 De målsättningar som föreslås inom ramen för initiativet bör stå under granskning, och genomförandets framåtskridande bör mätas med hjälp av tydliga indikatorer så att medlemsstaterna kan öka sina ansträngningar om målsättningarna inte nås i tid.

3.10 I följande avsnitt granskar EESK de områden som uppges vara prioriterade i meddelandet samt ger sina synpunkter och presenterar ytterligare information för var och en av de centrala nya insatser som föreslås.

⁽²⁾ Detta begrepp ska tolkas i sin vidaste bemärkelse och avser således alla som anställer någon annan inom alla sektorer – den privata, den offentliga eller den icke-statliga.

4. Att utarbeta moderna utbildningssystem som kan tillhandahålla väsentliga färdigheter och spetskunskap

4.1 Föreslå ett utkast till rådets rekommendation om att motverka att elever lämnar skolan i förtid (2010)

4.1.1 Att minska antalet elever som lämnar skolan i förtid är en synnerligen viktig fråga, särskilt för vissa medlemsstater. Det är också ett av de viktigaste målen för Europa 2020-strategin och har sitt direkta ursprung i de riktlinjer som ingår i den strategiska ramen för Utbildning 2020. I en tid när den ekonomiska krisen har drivit fram budgetnedskärningar understryker EESK att det är viktigt att, så långt möjligt, behålla och utöka de resurser som avsatts på nationell nivå för att förebygga att elever lämnar skolan i förtid.

4.2 Inrätta en högnivåexpertgrupp om läs- och skrivkunnighet (2010)

4.2.1 EESK stöder användningen av de metoder som har visat sig vara verkningsfulla för att förbättra skolbarns och studenter läs- och skrivkunnighet och för att utrota analfabetismen i Europa. Utöver detta betonar kommittén vikten av program som engagerar socialt utsatta ungdomar och ungdomar med invandrarbakgrund. Det är viktigt att högnivåexpertgruppen skapar utrymme för dialog och samråd med arbetsmarknadens parter och organisationer inom det civila samhället.

4.3 Verka för ett ökat utbud av yrkesutbildningar samt för att öka deras attraktionskraft och kvalitet

4.3.1 Efter samråd med Cedefop vill EESK uppmärksamma behovet av att ompröva våra strategier för utbildning och lärande – inklusive yrkesutbildning. Följande är nödvändigt:

- Mer målinriktad utbildning.
- Att man uppmuntrar och värdesätter kunskaper, färdigheter och förmågor av mer varierande karaktär än i nuläget.
- Att man anpassar utbudet av kunskaper och färdigheter till efterfrågan.
- Att man ger stöd till nya inlärningsmiljöer.
- Att utbildningsstrukturer och utbildningsinstitutioner blir mer öppna.
- Att man tar hänsyn till individuella behov.

4.3.2 Med anledning av detta välkomnar kommittén Bruges-kommunikén, vars syfte är att öka det europeiska samarbetet på yrkesutbildningsområdet och som fastställer 11 långsiktiga strategiska målsättningar för nästa decennium (2011–2020). EESK stöder att insatser görs på EU-nivå för att förbättra yrkesutbildningars kvalitet. Yrkesutbildningsområdet bör vara ett av de första som gynnas av den ökade rörligheten.

4.4 Föreslå en kvalitetsram för praktik

4.4.1 EESK ser mycket positivt på att åtgärder vidtas för att undanröja juridiska och administrativa hinder för ungdomars fria rörlighet i samband med att de vill göra praktik. En strukturerad dialog med ungdomar har lett till att ett annat centralt problem har uppmärksammats: praktikplatsernas kvalitet i de olika medlemsstaterna. Den europeiska ramen bör därför leda till en diskussion på nationell nivå om praktik- och lärlingsplatser, samt om kvaliteten på de anställningskontrakt som ungdomar erbjuds. Praktik bör ingå i läroplanerna och praktikplatserna bör ha en tydlig utbildningsprägel som gör det möjligt för ungdomar att finna varaktiga, icke-diskriminerande arbeten av hög kvalitet och med en skälig lön efter praktiktidens slut.

4.4.2 Kravet på en kvalitetsram för praktik bör gälla alla former av lärande i autentisk arbetsmiljö, oavsett om lärandet utgör ett led i ett formellt utbildningsprogram eller utförs på frivillig basis utanför de formella undervisningsramarna. En praktikplats ska inte utgöra ett substitut för ett arbete, utan ska snarare ses som en möjlighet att ge praktikanten den erfarenhet han eller hon behöver för att kunna ta steget ut i arbetslivet på ett mer friktionsfritt sätt. Unga praktikanter bör få ekonomisk ersättning för alla verkliga arbetsuppdrag de utför, och de bör också omfattas av det sociala trygghetssystemet. För att praktik ska kunna utgöra ett ändamålsenligt och meningsfullt inslag på arbetsmarknaden är det viktigt att arbetsmarknadens parter deltar aktivt i dess utformning, organisering, genomförande och finansiering.

4.4.3 Det bör bli mer attraktivt att göra praktik, och praktiken utformning bör ta hänsyn till alla berörda parter intressen. Medlemsstaterna bör med hjälp av olika stimulansåtgärder uppmuntra arbetsgivarna att skapa fler möjligheter att göra praktik och, till följd av detta, fler och bättre jobb för ungdomar, med beaktande av det ramavtal om inkluderande arbetsmarknader som antagits av arbetsmarknadsorganisationerna på EU-nivå.

4.5 Föreslå ett utkast till rådets rekommendation om främjande och validering av icke-formellt och informellt lärande (2011)

4.5.1 EESK har sedan länge varit av åsikten att det här är en fråga av ytterst stor betydelse och ger därför sitt stöd till genomförandet av ytterligare åtgärder på detta område. Kommittén välkomnar i synnerhet den stora betydelse man tillskriver valideringen av resultaten av icke-formellt lärande. Diskussionen om olika valideringsmetoder bör också fokusera på den icke-formella utbildningens kvalitet, samt på vilka rutiner man har använt för tillsyn och övervakning av utbildningen. Alla bör kunna dra nytta av de åtgärder som genomförs för att främja icke-formellt lärande, och åtgärderna bör därför inte endast inrikta sig på utsatta ungdomar (såsom anges i meddelandet). Icke-formellt lärande, som i första hand anordnas av icke-statliga organisationer i form av frivilligverksamhet, ger ungdomar en betydelsefull möjlighet att bygga upp sådana färdigheter som är nödvändiga i dagens samhälle, i synnerhet när det gäller kreativitet, samarbete, problemlösning, språkfärdigheter, multikulturell kompetens, empati, initiativtagande och ansvars känsla.

4.5.2 För att valideringen av informellt lärande ska vinna allmän acceptans kommer arbetsgivarna att spela en mycket viktig roll, och institutioner för både yrkesutbildning och högre utbildning kommer att ha en avgörande betydelse.

4.5.3 När det gäller erkännandet av icke-formellt och informellt lärande finns det redan många exempel på bästa praxis på nationell nivå, såsom "Profilpass" i Tyskland och "Nycklar för livet" i Tjeckien. Man bör ha dessa exempel i åtanke när man utarbetar rådets rekommendation. Kommissionen bör bidra till att sprida och utvärdera olika exempel på bästa praxis och ta hänsyn till Europas stora variationsrikedom i fråga om utveckling, traditioner och praktiska förhållanden.

5. Att göra högre utbildning mer attraktiv med tanke på kunskapsekonomin

5.1 *Stödja reformen och moderniseringen av högre utbildning genom att lägga fram ett meddelande (2011), där man fastställer en ny förstärkt agenda för högre utbildning*

5.1.1 Reformen av högre utbildningar bör ges en mycket mer framträdande roll i arbetet för att uppnå Europa 2020-strategins målsättningar, vilket har till syfte att göra EU till en föregångare inom kunskap, innovation och utveckling. Att modernisera systemen för högre utbildning – förverkligande av det europeiska området för högre utbildning och Bolognaprocessens mål, ökat deltagande av det civila samhället och den privata sektorn, översyn och förstärkning av kvalitetssäkringssystem inom den högre utbildningen och erkännande av den sociala dimensionens betydelse på utbildningsområdet – skulle hjälpa unga akademiker att etablera sig på arbetsmarknaden och undanröja de hinder för ett likaberättigat deltagande i utbildning som fortfarande finns i fråga om social ojämlikhet, kön, nationalitet etc.

5.2 *Jämföra högre utbildningsinstitutioners resultat*

5.2.1 Ett av målen är visserligen att ta fram riktmärken för att mäta högre utbildningsinstitutioners resultat och prestationer, men eftersom det rör sig om ett område av mycket känslig karaktär vill EESK ändå påpeka att kriterierna måste utformas noggrant och i nära samarbete med utbildningsexperter, det civila samhällets organisationer och den privata sektorn. Kommittén delar oron över den möjliga extrapoleringen av de gransknings- eller klassificeringsmetoder som används inom andra områden och ifrågasätter huruvida skapandet av ett nytt system eller en ny skala för multidimensionell rankning av högre utbildningsinstitutioner verkligen faller inom EU:s behörighetsområde.

5.3 *Föreslå en flerårig agenda för strategisk innovation (2011)*

5.3.1 När det gäller agendan för strategisk innovation (2011) hänvisar EESK kommissionen till de åtskilliga yttranden och rekommendationer som har utarbetats i detta ämne under de senaste åren⁽³⁾.

⁽³⁾ Se EESK:s yttranden om "Översyn av gemenskapens innovationspolitik i en värld i förändring", EUT C 354, 28.12.2010, s. 80 och "Investeringar i kunskap och innovation (Lissabonstrategin)", EUT C 256, 27.10.2007, s. 17.

6. Att stödja en kraftig utveckling av transnationell rörlighet för ungdomar i utbildnings- och arbetssyfte

6.1 *Inrätta en särskild webbplats för Unga på väg med information om EU-möjligheter till lärande och rörlighet (2010)*

6.1.1 Kommittén föreslår att ett nytt informationspaket på initiativets egen webbplats inlemmas i de nuvarande informationskällorna såsom Ploteus, ungdomsportalen och andra befintliga portaler eftersom det kan vara mer framgångsrikt och göra det lättare för ungdomar att ta del av den nya informationen om den läggs på befintliga webbplatser. En enhetlig databas med information om lediga praktikplatser och ledigt ideellt arbete bör också utarbetas och inlemmas i dessa webbplatser.

6.2 *Föreslå ett utkast till rådets rekommendation om att främja ungdomars rörlighet i utbildningssyfte (2010)*

6.2.1 EESK ger sitt bifall till att man stärker de specifika åtgärder som har till syfte att öka rörligheten i utbildningssyfte och till att man fullföljer slutsatserna i de offentliga samråden om förslagen i grönboken om att *främja ungdomars rörlighet i utbildningssyfte*. Kommittén spelade en aktiv roll i detta arbete under år 2009 och bidrog med flera värdefulla rekommendationer⁽⁴⁾. Stödåtgärder före, under och efter mobilitetsprojekt bör tillhandahållas.

6.3 *Utarbetandet av ett Unga på väg-kort*

6.3.1 Det framgår inte tillräckligt tydligt huruvida tanken med initiativet är att ta fram ett nytt kort eller att blåsa nytt liv i det kort som redan finns för ungdomar under 26. Mervärdet av ett nytt kort måste framgå klart och tydligt, och det måste ställas i relation till de befintliga korten.

6.4 *Offentliggöra en vägledning om EU-domstolens avgöranden om rättigheter för mobila studerande (2010)*

6.4.1 Kommittén anser att detta är en positiv åtgärd och understryker att avgörandena bör offentliggöras på ett flexibelt, lättillgängligt och begripligt sätt så att även gymnasieelever finner dem användarvänliga.

6.5 *Föreslå ett Europeiskt färdighetspass (2011)*

6.5.1 EESK stöder införandet av ett Europeiskt färdighetspass. Kommittén anser att de nuvarande passen (Europass och ungdomspasset) bör slås samman till ett övergripande instrument som i form av ett enda dokument innehåller ett traditionellt CV, information om formellt lärande (Europass) och icke-formellt eller informellt lärande. Ungdomar låter sig fortfarande inte övertygas av det stora antal instrument som ständigt står under utvärdering och som i slutändan fortfarande inte visar sig

⁽⁴⁾ EESK:s yttrande om "Grönbok – Att främja ungdomars rörlighet i utbildningssyfte", EUT C 255, 22.9.2010, s. 81.

särskilt effektiva. Det europeiska färdighetspassets framgång kommer bland annat att vara beroende av hur arbetsgivarna ser på det och av hur ungdomar använder det, och det måste vidtas åtgärder för att ge råd och stöd till dessa berörda parter.

6.6 Genomföra initiativet "Ditt första Eures-jobb"

6.6.1 EESK välkomnar alla stödåtgärder som ökar ungdomars möjligheter till sysselsättning. Kommittén tror i detta sammanhang att en förstärkning av Eures och andra portaler kan vara till hjälp.

6.7 Inrätta en "Europeisk övervakning av lediga platser" under år 2010

6.7.1 EESK ser positivt på Europeisk övervakning av lediga platser regelbundna publicering eftersom den ger en värdefull och uppdaterad överblick av utvecklingen på den europeiska arbetsmarknaden.

6.8 Övervaka tillämpningen av EU-lagstiftningen om fri rörlighet för arbetstagare

6.8.1 EESK håller i princip med om att tillämpningen av EU-lagstiftningen om fri rörlighet för arbetstagare är till ungdomars fördel och att den bör övervakas mer noggrant (denna åtgärd är i bruk sedan en viss tid tillbaka). Kommissionen ger dock ingen tydlig beskrivning av hur övervakningen av lagstiftningen och tillämpningen av initiativen med inriktning på unga på väg ska organiseras.

7. En ram för ungdomssysselsättning

7.1 Fastställa de mest effektiva åtgärderna för att stödja ungdomssysselsättningen

7.1.1 Ungdomsarbetslösheten, som var alarmerande hög redan före krisen, har nu blivit ett av de största orosmolnen på den europeiska arbetsmarknaden. Detta konstateras i initiativet: **"Ungdomsarbetslösheten är oacceptabelt hög med nästan 21 %.** För att uppnå målet med 75 % sysselsatta i åldersgruppen 20–64 år måste man radikalt förbättra ungdomars övergång till arbetslivet" ⁽⁵⁾. Man får inte underskatta vikten av sådana åtgärder som bidrar till att garantera att ungdomar redan från början kan få ett varaktigt arbete av hög kvalitet och med en skälig lön. EESK välkomnar de föreslagna initiativen och föreslår att kommissionen ser till att medlemsstaterna ger tydliga garantier – i samförstånd med arbetsmarknadens parter och andra berörda aktörer – om att skapa arbete för ungdomar. Kommittén ställer sig också bakom följande ståndpunkt i texten: **"Lönearrangemang och lönebikostnader kan utgöra incitament för att anställa**

nyanlända på arbetsmarknaden men de bör inte bidra till otrygga anställningsvillkor. Kollektivförhandlingar kan också spela en positiv roll i fastställandet av överenskomna differentierade begynnelselöner", samtidigt som man respekterar principen om lika lön för lika arbete – eller lika lön för arbete av motsvarande värde.

7.1.2 Att ta itu med ungdomarnas situation på dagens arbetsmarknad är en central fråga i kampen för att öka Europas konkurrenskraft. För att lyckas med detta måste vi, när allt kommer omkring, se till att förmågan hos dagens yngre generationer tillvaratas på ett bättre sätt och inte tillåts gå till spillo.

7.1.3 EESK stöder genomförandet av insatser för att fastställa de mest effektiva åtgärderna för att stödja ungdomssysselsättningen, till exempel utbildningsprogram, trygghetsåtgärder och förmåner kombinerade med aktivering, rekryteringsstöd och lämpliga arrangemang när det gäller löner och social trygghet. Kommissionen sätter också ett rättmätigt fokus på yrkesrådgivning. När ungdomar ska fatta beslut om sin framtida yrkesbana bör de få nödvändig information om de många utbildningsmöjligheter som står till deras förfogande. De måste också få en tydlig bild av de färdigheter och förmågor som efterfrågas samt information om möjliga förändringar på arbetsmarknaden, så att de utifrån detta kan planera sin framtid. Detta är särskilt viktigt för dem som förbereder sig för sitt första arbete och ger sig ut för att söka efter detta.

7.2 Inrätta en systematisk övervakning av situationen för ungdomar som inte har arbete eller deltar i utbildning

7.2.1 En ytterligare konsekvens av den pågående krisen är att en ökande andel ungdomar vare sig arbetar eller deltar i utbildning. Så här långt har det dock varit svårt att göra sig en övergripande bild av hur allvarligt det här fenomenet är på EU-nivå och vilka konsekvenser det har för ungdomars psykiska hälsa och välbefinnande. Därför välkomnar EESK förslaget att inleda en systematisk granskning av dessa aspekter.

7.3 Inrätta ett nytt program, med stöd av Progress-programmet, för lärande av varandra, avsett för de europeiska offentliga arbetsförmedlingarna (2010)

7.3.1 EESK stöder denna åtgärd och rekommenderar att den framför allt inriktas på likriktning av nuvarande verksamheter, finansiering och utbyte av erfarenheter. Det är ytterst viktigt att det finns offentliga arbetsförmedlingar som bedriver en effektiv och relevant verksamhet. I vissa medlemsstater är det dock privata företag som ansvarar för dessa tjänster, och i vissa fall är bestämmelserna för dem och övervakningen av dem otillfredsställande. Det är viktigt att erbjuda varaktiga arbeten av hög kvalitet och att man garanterar att de anställdas sociala rättigheter respekteras. På detta område, såväl som på andra, är det ytterst nödvändigt att arbetsmarknadens parter bidrar.

⁽⁵⁾ Enligt Eurostats rapport för januari 2011 uppgick den totala andelen arbetslösa i EU-27 till 9,6 %. Ungdomsarbetslösheten (personer under 25 år) låg på 21 %. De länder som hade den högsta ungdomsarbetslösheten var Spanien (43,6 %), Slovakien (36,6 %) och Litauen (35,2 %).

7.4 Förstärka den bilaterala och regionala politiska dialogen om ungdomssysselsättning med EU:s strategiska partner

7.4.1 EESK ser positivt på planerna att förstärka det bilaterala och multilaterala samarbetet med organisationer såsom OECD och unionen för Medelhavsområdet, det östliga partnerskapsinitiativet och Västra Balkan, samt inom ramen för EU:s förbindelser med Latinamerika, Karibien och andra delar av världen som EU kan komma att samarbeta med. Detta gäller i synnerhet i frågor med anknytning till ungdomar med invandrarbakgrund.

7.5 Uppmuntra unga företagare att i större utsträckning utnyttja det europeiska instrumentet för mikrolån inom Progress

7.5.1 EESK välkomnar instrumentet för mikrolån och ser det som en ny möjlighet att uppmuntra företagare och skapa nya arbetstillfällen inom mikroföretag⁽⁶⁾. Det fanns visserligen inte några planer på att utöka instrumentets omfattning inom ramen för EU:s nya budgetplan för perioden efter 2013, men icke desto mindre anser EESK att man bör överväga att utöka det om det visar sig att det bevisligen skulle ha en positiv effekt.

7.5.2 Den strukturerade dialog som för närvarande förs med ungdomar visar att unga som bestämmer sig för att starta egna företag behöver särskilt stöd på två områden som därför måste sättas i fokus: i) nödvändigt startkapital och ii) handledning, rådgivning och hjälp med frågor av praktisk karaktär.

7.6 Föreslå att alla ungdomar arbetar, genomgår vidareutbildning eller deltar i aktiveringsåtgärder inom fyra månader efter avslutad skolgång, och tillhandahålla detta som en "ungdomsgaranti"

7.6.1 EESK ser positivt på förslaget att utveckla ett instrument på nationell nivå för att hjälpa ungdomar att ta sig förbi de hinder som ofta dyker upp när det är dags att ta steget från utbildning till anställning. Några medlemsstater har positiva erfarenheter som de bör dela med sig av så att de därmed kan tjäna som exempel för andra. På lång sikt skulle den föreslagna "ungdomsgarantin" kunna utgöra ett centralt bidrag till den europeiska samhällsmodellen och Europa 2020-strategins målsättningar.

7.7 Garantera en bra jämvikt mellan rätt till förmåner och riktade aktiveringsåtgärder baserade på ömsesidiga skyldigheter

7.7.1 EESK stöder de åtgärder som baseras på ömsesidiga skyldigheter och som dels omfattar aktiveringsinsatser med fokus på ungdomar som löper risken att hamna i socialt utanförskap, dels en modernisering av det sociala trygghetssystemet.

⁽⁶⁾ Se EESK:s yttrande om "Investeringar i kunskap och innovation (Lisabonstrategin)", EUT C 256, 27.10.2007, s. 17–26.

Kommittén ställer sig också bakom att man stärker välfärdssystemens aktiverande och motiverande funktion för att förebygga att ungdomar blir beroende av sociala förmåner alltför länge.

7.8 Införa ett enhetligt tillsvidarekontrakt på segmenterade arbetsmarknader, med en tillräckligt lång provanställning och en successiv ökning av rätt till skydd

7.8.1 Idén om ett enhetligt tillsvidarekontrakt kan vara en av de åtgärder som kan bidra till att minska skillnaderna mellan dem som lyckas ta sig in på arbetsmarknaden och de som utestängs från den. EESK är medveten om att det finns avgörande skillnader mellan olika medlemsstater när det gäller ungdomars etablering på arbetsmarknaden. Vissa av de mer stelbenta systemen hindrar ungdomar från att få ett arbete över huvud taget, medan andra system präglas av kortfristiga kontrakt som är alltför flexibla och som inte ger full tillgång till de sociala förmånerna. Kommittén betonar att de åtgärder som vidtas måste ha till syfte att se till att ungdomar erbjuds varaktiga kontrakt som undviker alla former av diskriminering på grund av ålder, kön eller andra tänkbara orsaker.

8. Att utnyttja finansieringen ur EU-programmen fullt ut

8.1 Tydligare visa vilket stöd Europeiska socialfonden kan utgöra för ungdomar, och utnyttja dess potential fullt ut

8.1.1 EESK ser positivt på att man i meddelandet anger att det är viktigt att utnyttja Europeiska socialfonden (ESF). När kommissionen förhandlar med medlemsstaterna om hur budgeten ska fördelas inom den nya budgetplanen bör den i synnerhet fokusera på huruvida det finns tillräckliga medel för ESF-initiativen, särskilt för dem med anknytning till ungdomar. Möjligheten att sätta större fokus på ungdomar inom andra program bör undersökas.

8.2 Se till att fonden gynnar ungdomar inom den närmaste framtiden och att man så snabbt som möjligt utnyttjar den i syfte att uppnå Europa 2020-strategins målsättningar

8.2.1 EESK anser att man bör göra insatser för att i maximal utsträckning utnyttja de möjligheter som ESF redan erbjuder, men de ovannämnda målsättningarna bör också utgöra horisontella prioriteringar i andra fonder.

8.3 Se över alla relevanta EU-program som främjar rörlighet i utbildningssyfte och lärande

8.3.1 EESK stöder förslaget att anordna offentliga samråd för att utvärdera rörlighetens betydelse för lärandet. Mot bakgrund av den nya budgetplanen kommer kommittén att vara mycket uppmärksam på verksamheten inom detta område.

8.3.2 I kommissionens meddelande diskuteras inte de europeiska utbildningsprogrammets betydelse för främjandet av ett aktivt medborgarskap och ungdomars engagemang. Det är uppenbart att utbildning av god kvalitet och en stabil arbetsmarknad bidrar till tillväxten i Europa, men de bör åtföljas av instrument som främjar ungdomars deltagande i samhällslivet så att de unga därmed tar över "äganderätten" till dessa frågor och blir ansvariga för relevanta politiska åtgärder. Personer som arbetar med ungdomar och ungdomsorganisationer kan här spela en större roll. Det bör finnas fler möjligheter att arbeta ideellt inom samhället.

8.3.3 Det icke-formella lärandet blir allt viktigare och det utgör redan en avgörande faktor för ungdomars framtid och utveckling, och därför anser EESK att krisåtgärderna inte får leda till att stödet för det icke-formella lärandet åsidosätts.

8.4 *Undersöka möjligheten att inrätta ett europeiskt system för studielån för att öka studentrörligheten över gränserna*

8.4.1 Kommittén kommer att utföra en noggrann granskning av det europeiska systemet för studielåns mervärde i förhållande till de möjligheter och instrument som redan finns tillgängliga. Utvärderingsrapporter för rörlighetsprogram visar att det största hindret för ökad rörlighet är studiefinansieringen. För att konkret stödja rörlighetsmålet – 20 % fram till 2020 – bör man prioritera tillgången till och storleken på bidragen. Rutinerna för beviljande av lån måste utarbetas noggrant och ungdomar måste få information om dem eftersom det är viktigt att, så långt som möjligt, förebygga att de fastnar i en skuldspiral.

Bryssel den 15 mars 2011

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Staffan NILSSON
